

ДО
ДОЦ. Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

Относно: Провеждане обществено обсъждане на проект на решение за изменение и допълнение на Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях.

УВАЖАЕМИ ДОКТОР БОЖКОВ,

Във връзка с откритата от Комисията за регулиране на съобщенията процедура за провеждане на обществено обсъждане на проект на решение за изменение и допълнение на Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях, предоставяме на Вашето внимание становището ни по посочения проект.

По §9. от Проекта

- 1. В чл. 7, ал. 1, т. 2 ограничението максималната ефективна височина на антенната система да не бъде по-голяма от 800 m, да бъде променено на 900 m.*

Мотиви: Считаме, че това условие е крайно ограничително и не е оправдано с конкретни практически или нормативни изисквания. Покачването на допустимата височина на антенната система с още 100 m. по никакъв начин няма да повлияе върху ефективното разпределение и ползване на радиочестотния спектър и няма да застраши безопасността на въздухоплаването. Възможно е и текста на ал. 1 да бъде редактиран, като максималната ефективна височина на антенната система се повиши на 900 m, при въвеждане на някои от условията, разписани в сега действащия текст на чл. 7, ал. 1, т. 3 – като например да не създава смущения на друга българска радиостанция или на въздушното движение и т.н. По този начин без да се налагат дискриминационни условия към предприятията за разполагане на техни

съоръжения, ще бъде защитен и радиочестотния спектър по отношение възникването на евентуални смущения.

2. В чл. 7 ал. 2, т.4, буква „а“ думата „изхода“ да не се заменя с „входа“; а да остане НО на изхода на филтъра, както е било винаги досега.

Мотиви: Изходът на филтъра е точката в, която се измерват параметрите на предавателя и основно извънлентовите излъчвания. Според нас е коректно след като има изискване да се поставя лентов филтър на изхода на предавателя, то извънлентовите продукти трябва да се измерват след филтъра. Допълнително в точката на измерване след лентовия филтър се контролират по-точно параметрите на антенно-фидерната система.

Предлаганата промяна на мястото на свързване ще доведе до поставяне на допълнителни адаптери на коаксиалните връзки или подмяна на насочените отклонители с нови, което ще доведе до понижаване надеждността на антенно-фидерната система и нейното евентуално оскъпяване. Това от една страна ще доведе до допълнителни необосновани разходи за предприятията, а от друга ще постави под въпрос коректността на измерванията на извънлентовите продукти, които са обект на контрол от страна на КРС.

По §10. от Проекта

В чл. 8, т.1 „максимално допустима ефективно излъчена мощност 3000 W“, да се увеличи до 10 000 W.

Мотиви: Както е добре известно, районът на Черноморското крайбрежие е подложен на трансгранични смущения с високи нива. Поставянето на такова ограничение силно намалява зоната на обслужване на радиопредавател, излъчващ в територията на Република България. За да се осигури необходимото отношение сигнал/шум за нормално приемане на радиопрограми е необходимо или да се увеличи изходящата мощност на предавателя или зоната да се покрие с повече излъчвателни точки. Възможно е с по-сложни антенно-фидерни системи да се ограничи евентуално неблагоприятно (смущаващо) въздействие на приемането на радиопрограми във вътрешността на страната.

Посоченото увеличение на мощността ще позволи да се покрият зоните на обслужване на предавателите с по-качествен сигнал.

По §24. от Проекта

В Приложение № 4 към чл. 7, ал. 2, т. 5, в т.10. да се промени третия ред: „- от -30 до -60 dB – за мощности на изхода на предавателя > 1000 W“.

Мотиви: Използваните към момента коефициенти на предаване са с малки стойности (до -40 dB) и при по-голяма мощност на предавателите се налага да се използват затихватели на изхода на насочения

отклонител. Още по-неблагоприятно е положението, когато се сумират два предавателя с изходна мощност 10kW на една антенна система, нивото от НО на изхода на суматора, може да повреди измервателния уред. Друг основен проблем е, че трудно се намират производители на НО с исканите параметри. В повечето случаи фирмите отказват да ги произведат или трябва да се направи специална поръчка за изработка, която оскъпява изделието и създава ненужна финансова тежест за предприятията. НО с предложените от нас параметри широко се използват в другите страни, като считаме, че с тях могат коректно да бъдат измерени ИМП (IP3) от тип А1.

По §25. от Проекта

- 1. В Приложение № 5 към чл. 10 в т.1.3 да се добави следния текст:
"За да се предотвратят прекъсвания с по-голяма продължителност е възможно да се използва друго оборудване (резервно) с аналогични параметри на повреденото."*

Мотиви: За някои от съоръженията е необходимо по-голямо време за отстраняване на повредата, освен това може да се наложи доставка на резервни части или модули. През този период предприятието може да използва налично друго оборудване за да намали продължителността на прекъсването. По този начин, до отстраняване на повредата аудиторията ще получава същото качество на излъчваната програма.

- 2. Посочената в Приложение №5 форма на Протокол от профилактика, да отпадне, а всяко предприятие да предоставя Протокол от измерване, както се е извършвала дейността досега*

Мотиви: Предложения протокол от профилактика е ориентиран основно за съоръжения от УКВ мрежите. Данните които трябва да се попълват в протокола като „Производител“, „Тип“ на оборудването са част от одобрения проект и са на разположение на КРС. Серийните номера на съоръженията не би трябвало да са в компетенцията на регулаторния орган, тъй като нямат отношение към използването на честотен ресурс и качествените параметри на съоръженията. Съоръженията имат документ за одобрение на типа, който е предоставен на КРС към всеки проект. Някои от изброените съоръжения нямат сериен номер например „фидери“, също така не става ясно за кой фидер става въпрос – за главен, за връзките между антенните елементи или за фидера между предавателя и суматора.

Дейностите, които се предлага да бъдат описвани в последната колона на протокола са рутинни и се извършват много по-често от веднъж годишно. Например „визуална инспекция; проверка на връзките; почистване“ се извършва на някои обекти ежедневно, на други веднъж месечно. Възниква въпроса кои действия трябва да бъдат посочени в протокола. Другите описани дейности като „констатиране на повреди, износени части и/или необходими консумативи; допълнителни дейности – ремонт, сервизна дейност и подмяна на съоръжения от мрежата“ се извършват при възникване на съответното събитие и почти никога не се извършват по време на профилактика на съоръженията. Те също не биха могли да бъдат описани в предложения протокол.

В повечето обекти суматорите, общ НО, антенните системи са общи и чрез тях се осъществява излъчването на няколко предприятия. Според нас ще се попълва и изпраща повтаряща се информация в протоколи от профилактика за едни и същи съоръжения от различни предприятия.

По време на профилактика на съоръженията основно се измерват и извършват настройки на качествените параметри на съоръженията, за което се изготвя измерителен протокол. Предлагаме този протокол да бъде, както и досега изпращан в КРС веднъж годишно.

Надяваме се, че направените от нас предложения ще бъдат взети под внимание при предстоящото изменение и допълнение на Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях.

С уважение,

Емил Атанасов
Изпълнителен директор на
„НУРТС България“ АД

Свилен Попов
Изпълнителен директор на
„НУРТС България“ АД